چالش

تل آویو در وحشت عملیات حزب‌الله

دبیرکل جنبش حزب‌الله لبنان طی سخنانی با هشدار به صهیونیست‌ها خاطرنشان کرد که هرگونه جنگی در منطقه، نابودی رژیم صهیونیستی را به دنبال خواهد داشت. رسانه‌های این رژیم هم در چندین گزارش، ضمن اعتراف به وضعیت نامناسب تل آویو برای جنگ‌افروزی، به این رژیم درباره عواقب جنگ هشدار دادند.

سیدحسن نصرالله روز پنج‌شنبه در سالروز آزادسازی لبنان موسوم به «عید مقاومت و آزادسازی» که در سال ۲۰۰۰ به خروج رژیم صهیونیستی از جنوب لبنان بعد از حدود ۲۰ سال منجر شد، ضمن قدردانی از ارتش، نیروهای امنیتی لبنان و گروه‌های فلسطینی و همه طیف‌های سیاسی، از جمهوری اسلامی ایران و سوریه، با اشاره به اینکه رژیم صهیونیستی هم اکنون پشت دیوارها و آتش پنهان شده است و در مذاکره با مردم فلسطین، قادر به تحمیل شروط خود نیست، تأکید کرد: «امریکا دیگر در جهان هژمونی ندارد و همه چیز به سمت دنیای چندقطبی پیش می‌رود و این همان چیزی است که اسرائیل را نگران می کند. در مقابل شکاف داخلی اسرائیل، انسجام و قدرت محور مقاومت قرار دارد.» نصرالله با اشاره به سفر ابراهیم رئیسی، رئیس‌جمهوری اسلامی ایران را به سوریه پس از ۱۲ سال جنگ نشانگر انسجام محور مقاومت دانست. دبیرکل حزب‌الله در بخش دیگری از سخنانش به صراحت صهیونیست‌ها را خطاب قرار داد: «این، شما نیستید که به جنگ بزرگ تهدید می کنید بلکه ما، شما را به این جنگ تهدید می کنیم. هر جنگ بزرگی، تمامی مرزها را در بر خواهد گرفت و صدها هزار مبارز، میادین نبرد را پر خواهند کرد. ما از نظر انسانی، برتری بسیار بالایی داریم. نقطه قوت ما هم، جبهه داخلی دشمن است که از نظر عقیدتی شاهد پسرفت زیادی است. »نصرالله با اشاره به رزمایش اخیر حزب‌الله هم گفت: «خطاب به نخست‌وزیر دشمن می گویم که آگاه باشید و در ارزیابی‌های خود دچار اشتباه نشوید. ممکن است، در کرانه باختری، فلسطین، سوریه یا ایران، اشتباهی مرتکب شوید که باعث انفجار کل منطقه شود. ممکن است اشتباه محاسباتی شما به جنگ بزرگ در منطقه ختم شود که احتمالاً شما را ساقط خواهد کرد.»

سرنوشت منطقه در دست شکست‌خوردگان نیست

نصرالله با اشاره به شکست صهیونیست‌ها در عملیات اخیر انتقام آزادگان تصریح کرد: «اسرائیلی‌ها در این جنگ شکست خوردند و تهدیدهای اخیر آنان هم به خاطر همین مسئله است. اسرائیلی‌ها به خاطر وحشتی که پس از مانور حزب‌الله در میان شهرک‌نشینان به وجود آمد، از تهدیدهای خود دست برداشتند. دشمن باید دست از تهدید بردارد.»دبیرکل حزب‌الله با بیان اینکه، معادله ارتش، ملت و مقاومت، چتر حمایتی واقعی از لبنان است، در پایان خاطرنشان کرد: «جنگ بزرگ در منطقه، باعث نابودی اسرائیل خواهد شد. معادلات منطقه‌ای هم مایه خوش‌بینی است. اسرائیل سرنگون می‌شود و سرنگونی آن قطعاً رخ خواهد داد. درباره مسئله آوارگان سوری هم باید گفت که باید یک هیئت بلندپایه به سوریه برود و مذاکرات جدی را در این زمینه انجام دهد. »ابراهیم امین السید، رئیس شورای سیاسی حزب‌الله لبنان با اعلام اینکه سرنوشت منطقه را شکست‌خوردگان تعیین نخواهند کرد بلکه این مقاومت است که آن را تعیین می کند، افزود: «دشمن صهیونیستی از چند دروازه وارد منطقه ما شد تا خاورمیانه جدیدی را بسازد اما منطقه ما توانست همه این نقشه‌های دشمنانش را خنثی کند.» این مقام ارشد حزب‌الله تأکید کرد که به مدد تلاش‌های جبهه مقاومت، اکنون رژیم صهیونیستی در وضعیتی قرار گرفته است که از آینده خود بیمناک شده است.

آهارون هالیوا، فرمانده اطلاعات نظامی ارتش اسرائیل اوایل هفته گذشته گفته بود که دبیرکل حزب‌الله لبنان در حال گرفتن یک تصمیم اشتباه است که می تواند به یک جنگ گسترده منجر شود. پایگاه خبری اسرائیل‌نیوز در اشاره به سخنان اخیر نصرالله نوشت: «رهبر حزب‌الله به هشدار سرلشکر هالیوا پاسخ داد.» روزنامه یدیعوت آحارونوت در گزارشی به چرایی نگرانی صهیونیست‌ها از حمله زمینی حزب‌الله لبنان به فلسطین اشغالی پرداخت و نوشت: «حزب‌الله لبنان برای اعزام نیروهای ویژه به شهرک‌های شمال فلسطین اشغالی و به اسارت گرفتن اسرائیلی‌ها برنامه‌ریزی می کند و رزمایش اخیر حزب‌الله نشان‌دهنده توسعه توان زمینی این جنبش است.» یدیعوت آحارونوت افزوده است: «رزمایش نظامی که روز یک‌شنبه حزب‌الله در نزدیکی مرز انجام داد، شبیه حمله به شهرک‌های اسرائیلی و انجام عملیات اسارت‌گیری بود که در آن پهپادها و موتورسواران حضور داشتند. این رزمایش بهبود قابل‌توجهی را در توانایی‌های یگان‌های زمینی حزب‌الله به‌ویژه «نیروی ویژه رضوان» که در سوریه تجربه کسب کرده است، نشان داد. »در پایان این گزارش آمده است: «ظاهراً این نیروها با هدایت سیدحسن نصرالله، دبیرکل حزب‌الله لبنان در اقدامی تهاجمی بسیار مهم به سمت خط تماس با اسرائیل پیشروی کرده و با هدف افزایش سطح آمادگی برای جنگ از آوریل ۲۰۲۲ استقرار خود را آغاز و ظرف یک سال به اتمام رسانده است.»

ترس صهیونیست‌ها از مقاومت

روزنامه صهیونیستی مکور ریشون هم نوشت: «اسرائیل برای جنگ آماده نیست. پس از یک دهه قبلی که ایران تا حد زیادی در انزوا و جنگ قرار داشت، حالا به یک ابرقدرت منطقه‌ای قدرتمند و شناخته‌شده تبدیل شد. اتحادهای آن با چین و روسیه نگران‌کننده است و روابط گرم جدیدش با برخی کشورهای عربی هم بر این نگرانی‌ها افزوده است.» روزنامه صهیونیستی مکور ریشون در ادامه نوشت: «در صورت تشدید تنش‌ها با لبنان، درست است که اسرائیل با قدرت کامل پاسخ خواهد داد، اما این پاسخ راهبردی ضعیف و نامناسب خواهد بود.

باید گفت، حمله چندی پیش به اراضی اشغالی که باعث شد جبهه شمال برای اولین بار پس از جنگ ۳۳ روزه فعال شود، یکی دیگر از عوامل نگرانی صهیونیست‌هاست. هادی محمدی معتقد است که صهیونیست‌ها از رزمایش اخیر حزب‌الله این را متوجه شده‌اند که اگر حزب‌الله لازم بداند وارد فلسطین اشغالی خواهد شد و سایه وحشت از چنین اقدامی را صهیونیست‌ها احساس می کنند. گواه آن، اذعان به ترس از هر اقدام حزب‌الله در محافل صهیونیستی از جمله هرتزلیاست. این کارشناس مسائل غرب آسیا تأکید دارد که این ترس به ویژه از این جهت برای صهیونیست‌ها برجسته است که می‌دانند غرب پای کار آنها نیست و آنها با توجه به تجربیاتی که از گذشته از جمله از جنگ ۳۳ روزه دارند و در نظر گرفتن تحولات منطقه از جمله تحولات روابط ایران و عربستان، نه تنها از تصمیم حزب‌الله بلکه از تصمیم مقاومت نگرانند.

دورنما

طالبان: اجازه بازدید ایرانی‌ها از سدهای افغانستان را نمی‌دهیم

سخنگوی طالبان در اظهاراتی گفت: با توجه به معاهده حقابه هلمند ممکن است طالبان به هیئت ایرانی اجازه بازدید از سدهای آب افغانستان را ندهند.

در حالی که مقامات ایران تأکید دارند که باید هیئت فنی این کشور، میزان آب رود هلمند در سدهای افغانستان را ارزیابی کند، ذبیح‌الله مجاهد، سخنگوی طالبان گفت که در معاهده ۱۳۵۱ در این باره چیزی گفته نشده است. وی در گفت‌وگو با بی‌بی‌سی در پاسخ به این پرسش که ایران می گوید آب کافی وجود دارد و چگونه میزان آب هلمند مشخص شود، گفت که طالبان تیم‌های فنی دارند و در برخی جاها آب است. وی گفت: «در جاهایی که آب است ما آن را قبول داریم، مگر مسیر آب بسیار خشک باشد و آبی که به طرف ایران آزاد می‌شود به ایران نمی‌رسد، جذب می‌شود.»

آزادی اسدی از اسارت اروپا

هدف سفر سلطان عمان، علاوه بر آزادی دیپلمات ایرانی و عادی‌سازی با مصر، به پرونده هسته‌ای هم تحرک می‌دهد

گزارش یک

یک روز مانده به سفر سلطان عمان به تهران، ایران و بلژیک روز جمعه دو زندانی را باهمدیگر مبادله کردند؛ اتفاقی که مسقط در آن نقشی کلیدی ایفا کرد. گفته می‌شود هیثم‌بن‌طارق، سلطان عمان و خلف سلطان قابوس که پیش از تهران به قاهره نیز سفر کرده، درباره از سرگیری مناسبات ایران و مصر نیز رایزنی خواهد کرد ولی فراتر از همه اینها احتمال نقش‌آفرینی سلطان عمان در مسئله هسته‌ای است که حدس و گمان‌هایی درباره مذاکرات پشت پرده بر سر آن وجود دارد.

وزارت امور خارجه عمان دیروز به فاصله دو روز قبل از سفر هیثم‌بن طارق، خلف سلطان قابوس به تهران، اعلام کرد که میانجیگری‌های این کشور بین بلژیک و ایران برای آزادی شهروندان بازداشت‌شده دو کشور موفق بوده است؛ خبری که تهران و بروکسل نیز آن را تأیید کردند. «الکساندر دی کرو» نخست‌وزیر بلژیک در تأیید این خبر گفت که ایران یک زندانی بلژیکی را آزاد کرده و او اکنون در مسیر بازگشت به وطن است. اشاره او به «الیویه وندکاستیل» است که به اتهام جاسوسی در بازداشت ایران بود. حسین امیرعبداللهیان، وزیر امور خارجه ایران هم روز جمعه در توئیتی ضمن تأیید آزاد شدن «اسدالله اسدی» دیپلمات ایرانی از زندان بلژیک نوشت: «او اکنون در راه بازگشت به وطن است؛ از تلاش‌های مثبت سلطنت عمان در این مسیر تشکر می‌کنم.» اسدالله اسدی، دیپلمات ایرانی شاغل در وین از چهار سال پیش به اتهام برنامه‌ریزی برای حمله به گردهمایی گروهک منافقین در آلمان بازداشت و به بلژیک منتقل شد. هواپیمای اسدی عصر دیروز در فرودگاه امام خمینی تهران به زمین نشست و او با استقبال سخنگوی دولت و دبیر ستاد حقوق بشر وارد تهران شد. کاظم غریب‌آبادی درباره اسدی نوشت: «بازداشت اسدی در آلمان و حکم بازداشتی که دولت بلژیک صادر کرد غیر قانونی بود.» همسر اسدی هم در صفحه توئیتر خود نوشت: «بعد از ۱۷۸۹ روز اسارت، اما چه اسارتی؛ ۱۰۰ روزش در زندان بیماران اعصاب، ۲۸ روزش در بونکر آب به صورت عریان، ۹۰ روزش در سلول انفرادی بدون پنجره و این لحظات آخر چه حس وصف نشدنی دارد.

پل قاهره به سوریه، لبنان و عراق

ظاهراً تبادل زندانیان بین تهران و بروکسل، تنها بخشی از دستور کار سفر هیثم‌بن‌طارق به ایران است که به دعوت رسمی سید ابراهیم رئیسی، رئیس‌جمهور امروز به تهران می‌آید. سلطان عمان یک‌شنبه قبل هم طی سفری رسمی و دو روزه پس از برگزاری نشست اتحادیه عرب در جده به مصر رفت با عبدالفتاح السیسی، رئیس‌جمهور مصر دیدار کرد و از همان موقع زمزمه‌ها درباره تلاش او برای میانجی‌گری بین تهران و قاهره، بعد از توافق عادی‌سازی بین تهران-ریاض مطرح شد. روزنامه نشنال، چاپ امارات متحده عربی، روز چهارشنبه سوم خرداد به نقل از مقامات مصری نوشت که ایران و مصر طی چند ماه آینده تبادل سفیر می کنند، تحولی که با میانجیگری عمان در شرف وقوع است. نشنال از قول مقامات مصری نوشته که عادی‌سازی روابط قاهره با تهران در حکم تضمینی برای مصر خواهد بود که بتواند روابط اقتصادی و تجاری خود را با کشورهایی مانند عراق، سوریه و لبنان که ایران در آنها نفوذ بسیاری دارد، گسترش دهد. منابع دیپلماتیک همچنین به روزنامه «العربی‌الجدید» گفته‌اند که سلطان عمان در دیدار اخیر خود با رئیس‌جمهور مصر در قاهره با او درباره روابط تهران و قاهره گفت‌وگو کرده و قاهره اکنون آماده ارتقای سطح روابط با ایران است. بشیر عبدالفتاح، کارشناس مرکز مطالعات سیاسی و راهبردی الاهرام به روسیا الیوم گفته است: «سلطان‌نشین عمان تنها کشور عربی است که روابطش را با مصر پس از توافق صلح با اسرائیل قطع نکرد. عمان روابطش را از دیرزمان حفظ کرده است و این خصوصیت روابط میان دو کشور است.» او می گوید: «عمان به میانجیگری بین ایران و چند کشور عربی و بین ایران و امریکا عادت دارد و در نتیجه بعید نیست که سفر سلطان عمان به مصر شامل یک سفر ویژه برای عمق بخشیدن به همگرایی میان قاهره و تهران، به‌خصوص پس از اعلام سفر روز یک‌شنبه سلطان عمان به تهران باشد. »در صورتی که سلطان‌نشین عمان موفق به ازسرگیری مناسبات تهران-قاهره شود، این برای اولین بار از زمان ترور انورسادات در سال ۱۹۸۱ است که روابط تهران -قاهره از سر گرفته می‌شود.

تداوم تبادلات پشت‌پرده

فراتر از عادی‌سازی مناسبات تهران-قاهره و مبادله زندانیان بین ایران و بلژیک، حدس و گمان‌هایی هم درباره میانجیگری در بحث هسته‌ای وجود دارد، به خصوص که طی هفته گذشته دست‌کم دو مقام ایرانی و امریکایی تماس‌های غیرعلنی بین ایران و امریکا را تأیید کرده‌اند. حسین امیرعبداللهیان، وزیر امور خارجه روز پنج‌شنبه بدون اشاره به جزئیات گفت که هفته‌هاست به طور غیرمستقیم پیام‌ها برای لغوها ادامه دارد و از طریق وزرای خارجه برخی کشورها نیز تلاش‌ها برای جمع‌بندی متن اولیه در حال انجام است. امیرعبداللهیان گفته که «پیشرفت‌های خوبی حاصل شده است و امیدواریم به نقاط خوبی برسیم» او که در دیدار مقامات وزارت خارجه و رؤسای نمایندگی‌های ایران در خارج از کشور با حجت‌الاسلام‌والمسلمین «سید حسن خمینی» در حرم امام خمینی، صحبت می کرد، گفت که «برجام خوب یا بد دارای نقاط ضعف یا قوت امروز یک سند بین‌المللی است که مقابل ما بوده و مسیر ما در جهت لغو تحریم‌هاست.» نکته مهم این است که به گفته امیرعبداللهیان، اطلاع‌رسانی پیشرفت مذاکرات، «برای حفظ آرامش مردم» به صورت دائمی انجام نمی‌گیرد. متیو میلر، سخنگوی جدید وزارت خارجه امریکا بدون رد اظهارات امیرعبداللهیان گفت: «توانایی ارتباط و ارسال پیام به ایران را حفظ کرده‌ایم، اما محتوای این پیام‌ها یا چگونگی ارسال آنها را تشریح نمی کنیم.» میلر در پاسخ به سؤال خبرنگاری که از او پرسید «پیش از این می گفتید که به دلیل اعتراضات و نقض حقوق بشر در ایران، بر برجام متمرکز نیستید. آیا آن دوره گذشته است؟»، بدون رد کردن چنین چیزی گفت: «ما مصمم به جلوگیری از دستیابی ایران به سلاح هسته‌ای هستیم و معتقدیم دیپلماسی بهترین راه دستیابی به این هدف است. » سخنگوی وزارت خارجه امریکا گفته که ما هرگز محتوای پیام‌ها یا وسیله ارسال آنها را تشریح نمی کنیم، اما همچنان معتقدیم دیپلماسی بهترین راه قابل راستی‌آزمایی و پایدار برای حصول اطمینان از جلوگیری از دستیابی ایران به سلاح هسته‌ای است. پیش از این، یک خبرنگار امریکا در پاسخ پرسش خبرنگاری که از او درباره غیبت رابرت مالی، نماینده امریکا در امور ایران در جلسه استماع سنای امریکا پرسیده بود که «آیا چیزی در پشت صحنه یا آشکارا در مورد برجام در جریان است؟ آیا او در حال انجام مذاکره یا امضاکنندگان توافق یا چیز دیگری است»، گفته بود: «همان‌طور که می‌دانید رئیس‌جمهور بایدن کاملاً متعهد است که ایران هرگز به سلاح هسته‌ای دست پیدا نکند و همان‌طور که بارها گفته‌ایم ما معتقدیم دیپلماسی بهترین راه برای حصول اطمینان از جلوگیری از دستیابی ایران به سلاح هسته‌ای است. پیش از این، یک خبرنگار امریکا در پاسخ پرسش خبرنگاری که از او درباره غیبت رابرت مالی، نماینده امریکا در امور ایران در جلسه استماع سنای امریکا پرسیده بود که «آیا چیزی در پشت صحنه یا آشکارا در مورد برجام در جریان است؟ آیا او در حال انجام مذاکره یا امضاکنندگان توافق یا چیز دیگری است»، گفته بود: «همان‌طور که می‌دانید رئیس‌جمهور بایدن کاملاً متعهد است که ایران هرگز به سلاح هسته‌ای دست پیدا نکند و همان‌طور که بارها گفته‌ایم ما معتقدیم دیپلماسی بهترین راه برای رسیدن به این هدف است. اما در حال حاضر چیزی برای اعلام یا به اشتراک گذاشتن در این زمینه نداریم.» با چنین حدس و گمان‌هایی، این احتمال منفی نیست که سفر روز یک‌شنبه سلطان عمان به ایران، هدفی فراتر از عادی‌سازی با مصر یا مبادله زندانیان دو طرف داشته باشد.

گزارش ۲

صلح «قره‌باغ» در آینده نزدیک

پاشینیان و علی‌اف به رغم تنش لفظی توافق کردند

رهبران ارمنستان و آذربایجان بار دیگر در مسکو گردهم آمدند تا با میانجیگری روسیه راهکاری برای حل اختلافات سه دهه‌ای در قره‌باغ پیدا کنند. در نشست سه‌جانبه که فضای تنش بر آن سایه انداخته بود، علی‌اف و پاشینیان به جر و بحث پرداخته و همدیگر را به جنگ‌افروزی متهم کردند که در نهایت با وساطت پوتین این تنش‌ها پایان یافت و طرفین بر سر به رسمیت شناختن متقابل تمامیت ارضی به توافق رسیدند.

به دنبال تشدید تنش‌ها بین جمهوری آذربایجان و ارمنستان بر سر قره‌باغ کوهستانی، تلاش‌های بین‌المللی برای حل این مناقشه طولانی مدت افزایش یافته است. پس از مذاکرات مقامات باکو و ایروان در بروکسل و واشنگتن در هفته‌های گذشته این بار مقامات ارشد دو طرف در مسکو حضور به هم رساندند تا درباره موضوعات مورد اختلاف رایزنی کنند. خبرگزاری «آذرتاج» آذربایجان در این باره نوشت: «در این نشست که به میزبانی ولادیمیر پوتین، رئیس‌جمهور روسیه و با حضور الهام علی‌اف، رئیس‌جمهور آذربایجان و نیکول پاشینیان، نخست‌وزیر ارمنستان برگزار شد، طرفین از پیشرفت مذاکرات برای دستیابی به صلح خبر دادند.» به گزارش خبرگزاری اسپوتنیک، ولادیمیر پوتین در این نشست، توافق باکو و ایروان را بر سر تمامیت ارضی آذربایجان و ارمنستان مهم ارزیابی کرد و گفت: «بقیه مسائل موجود بین دو کشور در درجه دوم اهمیت قرار دارد. در بیشتر موارد، مشکل خاصی وجود ندارد و فقط برخی بحث‌های فنی در میان است.» پوتین تأکید کرد که اوضاع قره‌باغ کوهستانی به‌رغم مشکلات موجود به سمت حل مناقشه پیش می‌رود و یکی از این حوزه‌ها کار بر روی ارتباطات حمل‌ونقل است.

پاشینیان نیز در این نشست گفت: «ارمنستان و آذربایجان بر سر به رسمیت شناختن متقابل تمامیت ارضی یکدیگر به توافق رسیده‌اند و پیشرفت خوبی در جهت عادی‌سازی روابط دوجانبه داریم.» وی خواستار حل مسئله حقوق و امنیت ارامنه ساکن قره‌باغ در چارچوب سازوکار بین‌المللی شد و افزود: «امیدواریم به زودی گفت‌وگوی سازنده بین باکو و ارامنه ساکن خانکندی آغاز شود.» علی‌اف نیز در این نشست گفت: با توجه به اینکه ارمنستان قره‌باغ را به عنوان بخشی از آذربایجان به رسمیت می‌شناسد، امکان دستیابی به توافق صلح بین باکو و ایروان وجود دارد. علی‌اف همچنین بدون ذکر جزئیات افزود: «پیش‌نیازهای جدی برای عادی‌سازی روابط بین باکو و ایروان بر اساس به رسمیت شناختن تمامیت ارضی یکدیگر وجود دارد.» پس از مذاکرات علی‌اف گفت که مسئله اصلی این گفت‌وگوها توافق صلح بین دو کشور بوده که باید بر اساس اصول هنجارهای بین‌المللی باشد و هرگونه شرط و شروط درباره قره‌باغ غیرقابل قبول است.

الکسی اورچوک، معاون نخست‌وزیر روسیه هم پس از پایان نشست سه‌جانبه، گفت که معاونان نخست‌وزیر روسیه، ارمنستان و آذربایجان طی نشستی در هفته آینده در مسکو درباره گذرگاه‌های مرزی گفت‌وگو خواهند کرد. همچنین، سخنگوی وزارت خارجه امریکا هم دیروز گفت، توافقنامه صلح نهایی بین ارمنستان و جمهوری آذربایجان در حال دستیابی است و ایالات متحده آماده است به هر دو کشور در دستیابی به اجماع کمک کند. از اظهارات مقامات باکو و ایروان و برگزاری تلاش‌های بین‌المللی، این گونه برمی‌آید که مناقشه قره‌باغ پس از سه دهه تنش به سمت صلح و ثبات می‌رود.

جدل علی‌اف و پاشینیان

باوجود توافقات بر سر تمامیت ارضی، فضای نشست مسکو در آرامش برگزار نشد و علی‌اف و پاشینیان باز هم به اتهام‌زنی علیه یکدیگر پرداختند. به گزارش خبرگزاری رویترز، پاشینیان موضوع «کریدور لاچین»، جاده‌ای که ارمنستان را به منطقه ارمنی‌نشین قره‌باغ کوهستانی در جمهوری آذربایجان متصل می کند را مطرح کرد. پاشینیان گفت: «جمهوری آذربایجان این کریدور را مسدود کرده است. » علی‌اف هم در پاسخ گفت: «هیچ کریدوری مسدود نشده و نیازی به استفاده از این بستر برای اتهامات بی‌اساس نیست.» این دو نفر چندین دقیقه به بحث و جدل ادامه دادند تا اینکه پوتین گفت‌وگوی آنها را خاتمه داد و اشاره کرد که این موضوع حساس است. او قرار بود سپس میزبان مذاکرات سه‌جانبه با علی‌اف و پاشینیان باشد.

در روزهای اخیر پاشینیان و علی اف نسبت به توافقات صلح اعلام آمادگی کرده بودند و نخست‌وزیر ارمنستان گفته بود که ایروان آماده به رسمیت شناختن قره‌باغ به عنوان بخشی از خاک جمهوری آذربایجان است اما به شرط اینکه حقوق ارامنه ساکن این منطقه از سوی باکو تضمین شود. هرچند مقامات باکو در ظاهر مدعی هستند که حقوق ارامنه را به رسمیت می‌شناسند اما با محدودیت‌هایی که در ماه‌های اخیر در ورودی‌های گذرگاه لاچین ایجاد کرده‌اند عملاً راه کمک‌رسانی به اقلیم ۱۲۰ هزار ارمنی در قره‌باغ را مسدود کرده‌اند که واکنش جامعه جهانی را در پی داشته است و از باکو خواسته‌اند این کریدور را بازگشایی کند. برآیند سه دهه تنش بین آذربایجان و ارمنستان حاکی از این است که آذری‌ها تمام قره‌باغ را بدون جمعیت ارمنی می‌خواهند ولی در حال حاضر دهها هزار ارمنی در قره‌باغ سکونت دارند که نمی‌توانند آنها را بیرون کنند. بنابراین اگر مقامات آذربایجان برای تحت کنترل گرفتن قره‌باغ به ارمنستان تضمین دهند که حقوق اقلیت ارامنه را تضمین خواهند کرد اما نمی‌توان در طولانی مدت امیدوار بود که این تعهدات اجرایی شود. دولتمردان باکو پس از توافق ۲۰۲۰ هم قرار بود مسیرهای کمک‌رسانی به قره‌باغ را از مسیر لاچین تضمین کنند اما اخیراً زیر تعهدات خود زده‌اند و بعید نیست که در آینده هم چنین سناریویی درباره ارامنه تکرار شود.

روسیه هم که ضامن توافقات ۲۰۲۰ قره‌باغ است، سعی دارد هرچه زودتر به مناقشه در قفقاز جنوبی پایان دهد تا خیالش از مرزهای جنوبی خود راحت باشد، زیرا ادامه بحران در زمانی که مسکو و غرب در اوکراین در حال جنگ هستند، می‌تواند فرصت مناسبی برای امریکا و متحدانش باشد تا از آب گل‌آلود ماهی گرفته و کشورهای پیرامونی روسیه را ناامن کنند.

سنگاه

ذبیح‌الله کابلی

معاهده با «راستی آزمایی» اجرا می‌شود آقای طالبان!

تنش‌ها بر سر مسئله حقابه ایران از رودخانه هیرمند افغانستان با اظهارنظرهای مختلف مقام‌های دو کشور همچنان ادامه دارد و روابط بین دو کشور را در وضعیت حساسی قرار داده است. به دنبال موضع‌گیری آیت‌الله رئیسی، ریاست جمهوری اسلامی ایران در مورد ضرورت پرداخت حقابه هیرمند، مقام‌های ارشد و مختلف طالبان بارها تأکید کرده‌اند که نباید این مسئله را سیاسی کرد، بلکه باید از مجاری حقوقی و دیپلماتیک مطرح و بررسی شود. اما در حقیقت باید گفت که این رویکرد سیاسی حکومت طالبان در طول نزدیک به دو سال گذشته، با سوءاستفاده از رویکرد خویشتندارانه و تعامل‌گرایانه ایران، به خصوص در مسئله حقابه بوده که در نهایت، کارد را به استخوان مقام‌های جمهوری اسلامی رسانده و صبرشان را لبریز کرده است.

در کنار مسئله پرداخت حقابه، شاهد تخلف‌های متعدد مرزی نیروهای سرحدی طالبان در طول مرز نزدیک به یک هزار کیلومتری مشترک بین دو کشور نیز هستیم که با خویشتنداری ایران بی‌پاسخ مانده است.

در نگاهی به رویکرد طالبان در طول نزدیک به دو سال گذشته و عدم پرداخت حقابه منظم ایران از رودخانه هیرمند، بر اساس معاهده، بهانه‌گیری‌ها و فرافکنی‌های مختلف در کنار تأکیدهای مکرر مقام‌ها و دیپلمات‌های ایران، به روشنی شاهد یک رویکرد سیاسی در این زمینه هستیم. در این مورد، حتی وقتی در نتیجه فشارها و تأکیدهای متعدد مقام‌های ایرانی، از بند انحرافی کمال‌خان آبی به سوی ایران رها شده، در نهایت سر از شوره‌زار خشک و بی‌آب و علف «گودزره» درآورده است.

در نگاهی به این رویکرد حکومت طالبان، ذکر چند نکته حائز اهمیت است:

۱ـ بر اساس معاهده، حکومت‌ها در افغانستان باید حقابه ایران را به صورت منظم و متواتر در طول ۱۲ ماه که میزان هر ماه در معاهده مشخص شده، به ایران پرداخت کنند. پرداخت این حقابه تنها از یک نقطه هم قابل قبول نیست، که به عنوان مثال از بند کمال‌خان داده شود، بلکه می‌بایست از سه محل پرداخت شود. از همین‌رو سرازیر کردن سیلاب‌های آنی و فصلی به سمت ایران، با هر حجمی که باشد، قطعاً مخالف روحیه معاهده و غیرقابل پذیرش است.

به تازگی معاون وزارت امور خارجه طالبان گفته که ایران در طول سال‌های گذشته بیشتر از حقابه خود از هیرمند دریافت کرده است. اگر منظور وی، ورود سیلاب‌های آنی به ایران باشد، که معمولاً با تخریب اراضی نیز همراه است، به معنی حقابه منظم بر اساس معاهده نخواهد بود.

۲ـ عباس استانکزی، معاون وزیر خارجه طالبان در بخش دیگری از سخنان تازه خود گفته که ایران حق ندارد از بند کجکی افغانستان بازدید کند، اما بر اساس ماده ۵ معاهده هیرمند، «در سال‌هایی که بر حسب شرح ماده چهارم معاهده مقدار جریان آب کمتر از سال نرمال باشد و کمیسار جانب ایرانی راجع به جریان آب بالاتر از مدخل بند کجکی بر هیرمند(هلمند) در دستگاه آب‌شناسی دهراود طالب معلومات شود، جانب افغانی ارقام مربوطه را که توسط آن دستگاه ثبت شده است به دسترس وی می گذارد... در صورت تقاضای کمیسار ایرانی کمیسار افغانی با وی همکاری خواهد کرد تا جریان آب را در دستگاه دهراود مشاهده و اندازه‌گیری نماید.»

در این زمینه، معاهده طرف افغانستان را موظف کرده در صورت تقاضای طرف مقابل، کمیسار ایرانی جریان آب را در دستگاه دهراود مشاهده و اندازه‌گیری نماید، و این حق جمهوری اسلامی ایران است تا ادعای طرف افغانستانی را مورد «راستی‌آزمایی» قرار دهد. در شرایطی که هنوز دستگاه آب سنج در ایستگاه دهراود نصب نشده، بیش از هر زمانی دیگر، نیاز است تا کمیسار ایرانی وضعیت آب هیرمند را در بالادست بند کجکی مورد بررسی و ارزیابی قرار دهد، و حتی وضعیت ذخیره آب در بند کجکی را از نزدیک مشاهد کند.

۳ـ بر اساس ماده پنجم معاهده، افغانستان موافقت کرده، حتی در شرایطی که به دلیل خشکسالی آب هیرمند کاهش یافته، اقدامی نکند که ایران را از حقابه مطابق احکام مندرج مواد دوم و سوم و چهارم این معاهده بعضاً یا کلاً محروم سازد.

به همین دلیل، اگر حکومت طالبان فرافکنی نکرده و برخلاف ادعای خود، در قضیه حقابه هیرمند برخورد سیاسی نمی‌کند، باید طبق معاهده، اگر اجازه بازدید از بند کجکی را نمی‌دهد، باید اجازه بازدید از مدخل این بند را بدهد و شرایط واقعی «راستی آزمایی» ادعاهای خود در مورد کمبود یا نبود آب را ثابت کند تا اطمینان و اعتماد طرف ایرانی را به دست آورد.

نکته آخر اینکه، بر اساس معاهده هیرمند، با وجود تأمین امنیت سرتاسری در افغانستان حکومت طالبان با هماهنگی و همکاری نزدیک طرف ایرانی، هرچه سریع دستگاه آب سنج ایستگاه دهراود را نصب کند. بر اساس اطلاعات موجود، یک دستگاه آب سنج در حکومت گذشته برای نصب در این ایستگاه خریداری شده و عملاً نباید مشکلی برای نصب آن وجود داشته باشد. با نصب این دستگاه، در طول یک سال آینده میزان خروجی آب مورد ثبت و بررسی قرار بگیرد تا بر اساس آن، میزان حقابه ایران در سال‌های آینده مشخص شود، تا زمینه هرگونه اختلاف نظر و سوءتفاهم برای همیشه برطرف شود.

اخبار کوتاه

حکم زندان برای مردی که روی میز پلوسی پا گذاشت

«ریچارد بارنت» فردی که در راستای حمایت از ترامپ در جریان شورش و حمله به کنگره امریکا وارد دفتر نانسی پلوسی، رئیس سابق مجلس نمایندگان امریکا شد و پایش را روی میز گذاشت، به چهار و نیم سال زندان محکوم شده است. همچنین استوارت رودز، بنیانگذار گروه راست افراطی «اوث کیپرز»(سوگندداران) در ارتباط با حمله به ساختمان کنگره امریکا در روز ۶ ژانویه ۲۰۲۱ به تحمل ۱۸ سال حبس در زندان فدرال محکوم شد. این حکم برای استوارت رودز سنگین‌ترین مدت محکومیتی است که تاکنون برای متهمان پرونده حمله ۶ ژانویه صادر شده است. رودز در دفاعیات خود قبل از صدور حکم گفت که زندانی سیاسی است. قاضی پرونده این دفاعیات را رد کرد و گفت که این اقدامات او بوده که باعث محکومیتش شده است.

اردوغان: برای یک میلیون سوری خانه می‌سازیم

رجب طیب اردوغان، رئیس‌جمهور ترکیه پنج‌شنبه شب گفت که کار ساخت خانه برای اسکان حدود یک میلیون نفر در شمال سوریه به منظور بازگشت آوارگان سوری در حال انجام است. به گزارش خبرگزاری آناتولی، اردوغان گفت: کار ساخت خانه‌های جدید برای اسکان حدود یک میلیون سوری با حمایت قطر در حال انجام می‌شود. وی افزود: روز چهارشنبه سلیمان سویلو، وزیر کشور به شمال سوریه رفت و بر اجرای پروژه واحدهای مسکونی نظارت کرد و با این پروژه زیرساخت‌های بازگشت داوطلبانه سوری‌ها را آغاز کرده‌ایم. اردوغان اضافه کرد: ما سوری‌ها را با اخراج یا اجبار به کشورشان باز نمی‌گردانیم، آنها را به شیوه‌ای که شایسته ارزش‌های انسانی و اسلامی است، برمی‌گردانیم.